

Parlamentul României

Senat

Comisia economică, industriei și servicii
Nr.XX/1151/20.12.2017

Domnului Mihai Tudose, Prim - Ministrul României

Solicitare privind complexul sportiv „Progresul”, denumite în continuare „Arenele de Tenis”

Stimate Domule Prim - Ministru,

Vă cer de urgență să folosiți toate prerogativele și să dispuneți repunerea Statului Român în posesia „Arenelor de Tenis”.

Este o gravă problemă de interes național care a fost ignorată de prea mult timp, deși Guvernul României și ministerele de resort au avut și au la îndemână toate pârghiile legale pentru a repara o nedreptate care afectează atât sportivii care reprezintă cu multă demnitate România în străinătate, cât și numerosul public amator de sport din țara noastră.

Este vorba despre cea mai importantă bază sportivă din România dedicată tenisului de câmp (situată în București, pe strada Doctor Staicovici nr. 42-48, sector 5), cunoscută publicului de-a lungul timpului drept „Arenele Progresul”, „Arenele din Parcul cu Platani” sau, mai recent, „Arenele BNR”.

Acest complex sportiv reprezintă nu doar cel mai mare spațiu public pentru desfășurarea competițiilor de tenis din țara noastră, ci rămâne singurul loc din România care ar putea găzdui în condiții reprezentative evenimente de tenis de elită la nivel național și internațional.

Această bază a fost construită de către Statul Român în perioada comunistă, iar arena centrală de tenis din această bază a fost edificată în anul 1972 în vederea disputării finalei istorice din Cupa Davis dintre România și Statele Unite ale Americii.

Așa cum cunoașteți deja, în contrast cu importanța Arenelor de Tenis în istoria tenisului românesc, acestea se află în prezent într-un proces de degradare avansată și accelerată, nemaifiind apte să găzduiască competiții sportive fără investiții substanțiale. Această gravă situație este cauzată de faptul că Arenele de Tenis se află *de facto* în posesia Băncii Naționale a României (BNR), iar această instituție nu este în măsură să asigure o justă administrare acestui bun de interes național.

În urma investigațiilor efectuate în legătură cu situația descrisă mai sus, am ajuns la concluzia îngrijorătoare că în ultimii 25 de ani BNR a folosit fără drept Arenele de Tenis și

terenul pe care acestea se află, iar în anul 1991 a fost încheiat cu nerespectarea legii un Protocol între BNR și MTS privind acest bun, act care nu a fost denunțat, deși organele de control ale Guvernului i-au constatat caracterul ilegal încă din anul 1992.

De aceea, vă scriu pentru a vă solicita să luați de urgență o serie de măsuri pe care doar Guvernul României împreună cu Ministerul Tineretului și Sportului (MTS) și Ministerul Finanțelor Publice (MFP) sunt în măsură și trebuie să le ia în calitate de reprezentanți ai puterii executive din România și de gestionari ai patrimoniului Statului Român.

În esență: (i) Protocolul mai sus amintit trebuie denunțat, întrucât a fost încheiat cu încălcarea legii și totodată pentru că oricum nu a fost respectat de către BNR, (ii) Statul Român trebuie să reintre în posesia Arenelor de Tenis, având în vedere că este adevăratul proprietar al acestora, iar apoi (iii) administrarea Arenelor de Tenis trebuie realizată în conformitate cu destinația sportivă a acestora.

Nu consider că reprezentanții din prezent ai Guvernului României sunt răspunzători pentru această situație care persistă de foarte mult timp. Însă acest Guvern, în frunte cu Dumneavoastră, are responsabilitatea să ia cât mai rapid toate măsurile necesare pentru reintrarea în legalitate și pentru reîntregirea patrimoniului Statului Român prin redobândirea folosinței asupra Arenelor de Tenis, în scopul administrării acestora conform scopului pentru care au fost construite, prin reincluderea lor în circuitul public sportiv național și internațional.

Vă rog să aveți în vedere aspectele de mai jos:

1. Arenele de Tenis și terenul pe care acesta se află s-au aflat în mod continuu și se află în continuare în proprietatea Statului Român

Este adevărat că, în anii 1946-1948, o parte din terenul pe care se află în prezent Arenele de Tenis a fost dobândit de BNR.¹ Însă, la acel moment, BNR funcționa ca societate comercială pe acțiuni, fiind încă o persoană de drept privat, diferită de autoritatea publică din prezent ce poartă același nume.

Odată cu instaurarea regimului comunist, atât BNR, cât și întregul patrimoniu al acesteia au trecut în proprietatea Statului Român. A se vedea în acest sens: Legea nr. 1056/1946 pentru etatizarea și organizarea Băncii Naționale a României, precum și art. 1 alin. (2) din Decretul nr. 320/1948 pentru organizarea Băncii Republicii Populare Române, Bancă de Stat.

Abia din acel moment, când nu mai deținea în proprietate bunuri (ci doar le administra în numele Statului Român), BNR a devenit instituția publică a cărei personalitate juridică s-a continuat și ulterior perioadei comuniste.

Potrivit statutelor BNR și orânduirii sociale și juridice din perioada comunistă, BNR nu mai deținea în acea perioadă dreptul de proprietate asupra bunurilor pe care le utiliza, ci ar fi putut deține cel mult un drept de administrare asupra acestora. A se vedea: art 8 din Statutul Băncii Naționale a Republicii Socialiste România aprobat prin Decretul Consiliului de Miniștri nr. 504/1970, care prevedea că „*Fondul mijloacelor fixe reprezintă valoarea mijloacelor fixe aflate în administrarea directă a băncii*” (s.n.)”

¹ Prin (i) actul de vânzare cumpărare și schimb nr. 11815 din 30 iunie 1946 încheiat între BNR și Societatea de Dare la Semn București, respectiv (ii) contractul de vânzare cumpărare nr. 1565 din 20 februarie 1948 încheiat între BNR și Sofia I. Săndulescu.

Însă, BNR nu a mai păstrat nici măcar dreptul de administrare asupra terenului pe care se aflau Arenele de Tenis, acestea fiind administrate în perioada comunistă de Consiliul Național de Educație Fizică și Sport (ale cărui drepturi au fost preluate succesorul său, MTS).

În plus, o parte din terenul pe care sunt construite Arenele de Tenis nu a fost preluat de Statul Român de la BNR odată cu instaurarea comunismului, ci a fost expropriat de la alți proprietari în anii 1970².

2. **Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit în anul 2014 că actele anterioare comunismului nu mai pot fi invocate de BNR în mod valabil pentru a pretinde în prezent dreptul de proprietate asupra vreunui bun**

Prin Decizia nr. 506/2014, Înalta Curte de Casație și Justiție a tranșat o serie de chestiuni de principiu cu privire la componența patrimoniului BNR din prezent.

Deși nu vizează chiar Arenele de Tenis, această hotărâre a fost pronunțată într-un litigiu dintre BNR și Statul Român în legătură cu alte imobile pe care BNR le solicită în baza unor acte anterioare comunismului (situație juridică aproape identică cu cea a Arenelor de Tenis). Pretențiile BNR din acel litigiu au fost infirmate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, iar aspectele de principiu stabilite prin Decizia nr. 506/2014 sunt obligatorii (bucurându-se de putere de lucru judecat) în raporturile dintre BNR și Statul Român:

- Drepturile de proprietate aflate în patrimoniul BNR înainte de instaurarea regimului comunist au fost stinse ca efect al actelor de naționalizare (etatizare):

*„[...] Astfel, chiar dacă la nivelul anului 1948, Banca Republicii Populare Române, ca instituție de stat, era proprietara imobilului litigios, urmare a transferului către ea a patrimoniului fostei Bănci Naționale a României - societate pe acțiuni, ulterior, această situație s-a schimbat, ca efect al schimbării regimului dreptului de proprietate. Mai exact, **bunurile aflate în patrimoniul BNR - organ de stat (cu denumirea sa veche - Banca Republicii Populare Române) au devenit proprietate de stat, parte a patrimoniului statului, în patrimoniul băncii rămânând doar un drept de administrare.***

*[...] Prin urmare, bunul litigios, deși intrat cu titlu de proprietate în patrimoniul Băncii Republicii Populare Române - organ de stat (ca efect al transmiterii, prin Decretul nr. 320/1948, a patrimoniului fostei Bănci Naționale a României - societate pe acțiuni, în care se afla dreptul de proprietate asupra respectivului bun, dobândit în baza actului de vânzare-cumpărare nr. EE/1937), a devenit, ulterior, odată cu schimbarea regimului dreptului de proprietate, bun proprietate socialistă de stat, iar **în patrimoniul băncii, ca instituție de stat, a rămas doar dreptul de administrare directă asupra acestuia, astfel că reclamanta nu poate justifica existența în patrimoniul său a dreptului de proprietate asupra bunului litigios și, implicit, calitatea sa procesuală activă.***

*[...] **Schimbarea regimului juridic al imobilului litigios, în sensul că acesta a devenit, ulterior etatizării, proprietate de stat, banca păstrând doar un drept de administrare directă asupra acestuia, este confirmat și de prevederile Statutelor B.N.R.***

² A se vedea Decretele de expropriere nr. 345/11.09.1972 și 77 din 2.03.1974.

reglementate prin Decretul nr. 504/1970 (art. 8 din statut) și prin H.C.M. nr. 507/1965 (art. 4), din care rezultă că fondul mijloacelor fixe se află în administrarea directă a băncii, fiind astfel cert că cel mai târziu din anul 1965, când a intrat în vigoare H.C.M. nr. 507/1965, dreptul de proprietate asupra imobilului litigios nu s-a mai aflat în patrimoniul B.N.R., care avea doar un drept de administrare directă asupra mijloacelor fixe, ci al statului, ceea ce corespundea regimului proprietății din epocă.” (s.n.)

- **Nu se poate contesta validitatea titlului prin care Statul Român a preluat patrimoniul BNR în perioada comunistă, întrucât însăși BNR este o instituție publică și s-ar ajunge la o situație inadmisibilă, de tipul „Statul vs. Statul”:**

*„Pentru a justifica existența, în patrimoniul său, a dreptului de proprietate asupra imobilului litigios, recurenta a susținut și nevalabilitatea titlului de preluare al statului. Însă, așa cum corect au apreciat și instanțele anterioare, **în cazul preluării de către stat a unor bunuri din proprietatea unei autorități publice a statului, o atare autoritate nu poate contesta validitatea titlului statului, întrucât astfel s-ar ajunge la o ipoteză de tip «statul versus statul»**, acesta fiind și motivul pentru care art. 3 alin. (2) din Legea nr. 10/2001 exclude calitatea instituțiilor publice de a reclama pierderea unor proprietăți în perioada regimului comunist, ca urmare a unui abuz al statului.” (s.n.)*

- **BNR ar fi putut dobândi dreptul de proprietate asupra Arenelor de Tenis doar în baza unor acte emise sau încheiate ulterior anului 1989, prin care Statul Român să fi transferat în mod valabil dreptul de proprietate către BNR:**

„În concluzie, neexistând o perpetuare a dreptului de proprietate în patrimoniul BNR din 1937 până în prezent, acest drept trecând din patrimoniul băncii în cel al statului cel mai târziu în anul 1965, reclamanta nu se poate legitima procesual activ în raport de actul de vânzare-cumpărare nr. EE/1937.”

În lumina celor statuate de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 506/2014, rezultă că actele încheiate în 1946 - 1948 și invocate de BNR ca pretins titlu de proprietate asupra Arenelor de Tenis nu mai au în prezent nicio valoare juridică.

Cu excepția Protocolului (încheiat cu încălcarea legii) la care mă voi referi mai jos, nu există vreun act prin care Statul Român să fi transferat, ulterior anului 1989, proprietatea asupra Arenelor de Tenis către BNR.

3. Protocolul încheiat în anul 1991 între BNR și MTS a fost încheiat cu nerespectarea legii

La cererea BNR, în anul 1991 a fost încheiat între BNR și MTS un act denumit Protocol, prin care se prevăd următoarele:

- (i) Se menționează că BNR ar fi proprietară a terenului pe care se află Arenele de Tenis (fără însă a se menționa actul în baza căruia BNR ar deține respectivul drept de proprietate);
- (ii) Se dispune (i) trecerea/preluarea Clubului Sportiv “Progresul” București de la Ministerul Tineretului și Sportului în subordinea B.N.R. și (ii) trecerea în proprietatea B.N.R. a

construcțiilor, amenajărilor și a lucrărilor de investiții neterminate prevăzute în lista anexată la Protocol;

- (iii) BNR își asumă o serie de obligații, printre care (i) menținerea cu prioritate a destinației sportive a construcțiilor preluate, (ii) conlucrarea cu MTS pentru efectuarea investițiilor necesare dezvoltării sportului de performanță și (iii) conlucrarea cu MTS pentru utilizarea spațiilor pentru organizarea activităților sportive conform calendarului competițional intern și internațional.

Din conținutul Protocolului rezultă, astfel, că acesta nu prevede transferul dreptului de proprietate asupra terenului pe care se află Arenele de Tenis. Protocolul doar menționează că BNR ar deține dreptul de proprietate asupra acestui teren, dar această mențiune nu are nicio relevanță juridică.

Pe de o parte, în lipsa unui act juridic care să certifice dreptul de proprietate în favoarea BNR, simpla mențiune din Protocol nu este relevantă. Pe de altă parte, transferul dreptului de proprietate asupra unui teren nu se putea face nici în anul 1991 decât prin acte în formă autentică (art. 46 alin. 1 din Legea fondului funciar nr. 18/1991: „*Terenurile situate în intravilan și extravilan pot fi înstrăinate, indiferent de întinderea suprafeței, prin acte juridice între vii, încheiate în formă autentică*”).

Apoi, Protocolul din 1991 nu este valabil nici în ceea ce privește transferul dreptului de proprietate asupra construcțiilor din cadrul Arenelor de Tenis, pentru mai multe motive:

- (i) În primul rând, MTS nu putea să transfere dreptul de proprietate asupra Arenelor de Tenis în lipsa aprobării Guvernului României;

Potrivit cadrului legal aplicabil (spre exemplu art. 14 lit. b și h și art. 7 din Legea nr. 37/1990 pentru organizarea și funcționarea Guvernului României), Guvernul României este entitatea care avea dreptul de a gestiona patrimoniul Statului Român și care controla activitatea ministerelor.

MTS nu putea să transfere proprietatea asupra Arenelor de Tenis pentru simplu motiv că nu deținea acest drept de proprietate, care se afla în patrimoniul Statului Român (gestionat de către Guvernul României).

Chiar în proiectul de Protocol transmis prin Adresa B.N.R. – Cabinetul Guvernatorului nr. 645/16.04.1991 se menționează la art. 2 că Protocolul trebuia aprobat printr-o hotărâre de Guvern. Vă redau mai jos articolul din proiectul Protocolului:

*„2. Cu acest prilej, Ministerul Tineretului și Sportului, **în baza Hotărârii Guvernului, comunicată cu adresa nr. _____**, predă în proprietatea Băncii Naționale a României construcțiile, amenajările și lucrările de investiții neterminate realizate din fondurile sale, cu plată, conform listei anexă la prezentul protocol.” (s.m.)*

Nu am identificat în Monitorul Oficial sau în alt registru public vreun astfel de act de aprobare din partea Guvernului.

Cu toate că Guvernul nu a emis Hotărârea care să aprobe încheierea Protocolului, MTS a semnat totuși acest act, în forma finală a documentului fiind eliminată mențiunea din proiectul de Protocol cu privire la existența unei Hotărâri de Guvern de aprobare.

- (ii) În al doilea rând, Protocolul nu este valabil și pentru că acesta nu a fost precedat de un act de scoatere a Arenelor de Tenis din domeniul public al Statului Român.

Având în vedere uzul și utilitatea publică a complexului sportiv, acesta făcea parte din domeniul public al Statului Român. Această concluzie este confirmată de faptul că o parte din terenul pe care s-a construit arena centrală de tenis a fost dobândită de Statul Român prin expropriere (deci pentru utilitate publică), în scopul edificării respectivei construcții. A se vedea în acest sens Decretele de expropriere nr. 345 din 11 septembrie 1972 și nr. 77 din 2 martie 1974.

În lipsa vreunui act de scoatere din domeniul public, bunul a rămas în proprietatea publică a Statului, iar orice act de transfer al proprietății sale (precum Protocolul) nu este valabil. În acest sens, art. 5 alin. (2) din Legea nr. 18/1991 prevede următoarele: *„Terenurile care fac parte din domeniul public sînt scoase din circuitul civil, dacă prin lege nu se prevede altfel. Dreptul de proprietate asupra lor este imprescriptibil”*.

4. Organele de control din subordinea Guvernului României au constatat caracterul ilegal al Protocolului din anul 1991

În anul 1992, Ministerul Finanțelor Publice a efectuat un control prin care a constatat că Protocolul din anul 2001 a fost încheiat cu încălcarea legii, întrucât nu au existat aprobarea Guvernului. A se vedea Procesul Verbal încheiat la 26 martie 1992, aflat în arhivele MTS.

5. Oricum, BNR nu a respectat obligațiile asumate prin Protocolul din 1991

Nu în ultimul rând, BNR nu și-a îndeplinit obligațiile asumate prin Protocolul în baza căruia a deținut în fapt complexul sportiv. Sunt relevante următoarele prevederi din Protocol:

„3. Banca Națională a României se obligă:

[...] - să mențină cu prioritate destinația spațiilor preluate – terenuri și săli – pentru activitatea sportivă de performanță a secțiilor nominalizate de Ministerul Tineretului și Sportului.

- să colaboreze cu Ministerul Tineretului și Sportului în vederea asigurării destinațiilor noilor investiții și pentru dezvoltarea sportului de performanță.

- să colaboreze cu Ministerul Tineretului și Sportului în vederea utilizării spațiilor pentru activități sportive organizate pe durata calendarului competițional intern și internațional.”

Așa cum este bine-cunoscut, Arenele de Tenis se află astăzi în paragină și sunt scoase din circuitul sportiv. Astfel, BNR nici măcar nu și-a respectat obligațiile în vederea cărora MTS i-a transferat (ilegal) baza sportivă „Progresul”.

6. Chiar BNR a confirmat prin actele și acțiunile sale că nu deține dreptul de proprietate asupra Arenelor de tenis și a terenului pe care acestea se află

După încheierea Protocolului, acesta a fost ținut ascuns timp de peste 20 de ani de către BNR și MTS, nefiind depus în nicio arhivă publică relevantă. Deși a făcut uneori referire la un act prin care ar fi preluat complexul sportiv „Progresul” de la MTS, BNR nu a dezvăluit niciodată acest act. Aceasta confirmă că însăși BNR este conștientă de viciile care afectează Protocolul.

În plus, prin actele și acțiunile sale, BNR confirmă că nu deține vreun titlu valabil de proprietate asupra Arenelor de Tenis.

Pe de o parte, BNR a depus în anul 2001 la Primăria Municipiului București o notificare de restituire în natură a imobilului din Str. Staicovici nr. 40, 42 și 48, sector 5 (adrese unde se află Arenele de Tenis). Este vorba de notificarea nr. 4016 din 12.11.2001 efectuată în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989.

Solicitarea a fost respinsă ca inadmisibilă în data de 19 noiembrie 2003 de către Primărie, iar formularea acestei cereri este o dovadă că BNR nu se considera proprietara imobilului pe care se află Arenele de Tenis (altfel nu ar fi solicitat restituirea imobilului).

Pe de altă parte, BNR a înscris în Cartea Funciară abia în anul 2015 imobilul care include Arenele de Tenis.

BNR nu a depus însă la Cartea Funciară și Protocolul din anul 1991 (ceea ce este o confirmare că acest act nu are vreo relevanță juridică), ci a înscris Arenele de Tenis exclusiv în baza unor acte de proprietate dinainte de perioada comunistă. Astfel, BNR a ignorat Decizia nr. 506/2014 prin care Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit cu putere de lucru judecat că patrimoniul BNR dinaintea perioadei comuniste nu mai are nicio relevanță juridică (întrucât a fost preluat de către Statul Român între timp), iar actele de proprietate din acea perioadă nu pot fi invocate în prezent pentru a se justifica un drept de proprietate.

7. Guvernul și ministerele de resort (MTS și MFP) au obligația de conserva patrimoniul Statului Român

A fost adus la cunoștința publicului faptul că, pe data de 18 decembrie 2017, o serie de personalități din lumea tenisului au inițiat o acțiune în justiție prin care solicită instanțelor de judecată să constate că dreptul de proprietate asupra Arenelor de Tenis și asupra terenului pe care acestea se află nu aparține BNR, ci aparține Statului Român. Din registrele Tribunalului București rezultă că, prin această acțiune înregistrată sub nr. de dosar 47451/3/2017, au fost chemați în judecată și Ministere ale Guvernului României (MTS și MFP).

Rezultă, astfel, că aceste Ministere vor trebui să își exprime poziția cu privire la titularul dreptului de proprietate asupra Arenelor de Tenis, în lumina argumentelor prezentate de către reclamantii.

În aceste condiții, vă rog și vă reamintesc că această problemă vizează patrimoniul Statului Român și, prin urmare, trebuie tratată cu multă responsabilitate și diligență.

Având în vedere că există argumente copleșitoare în sensul că proprietatea Arenelor de Tenis și a terenului pe care acestea se află aparține Statului Român, aceasta ar trebui să fie poziția exprimată de ministerele de resort în cadrul dosarului nr. 47451/3/2017. O altă poziție ar fi în dezacord cu obligațiile de conservare a patrimoniului Statului Român pe care aceste autorități publice le au. În acest sens, vă rog să aveți în vedere următoarele:

- Guvernul României asigură realizarea politicii interne a țării și exercită conducerea generală a administrației publice, potrivit art. 102 din Constituția României. De asemenea, Guvernul asigură administrarea proprietății publice și private a statului, potrivit art. 1 alin. (5) lit. c) și art. 11 lit. m) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor;
- Ministerul Finanțelor Publice reprezintă Statul Român în litigiile cu privire la dreptul de proprietate publică și ține evidența bunurilor care se află în patrimoniul Statului Român în temeiul art. 12 alin. (5) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică și a art. 2 alin (2) lit. q) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice;
- Ministerului Tineretului și Sportului are rolul dezvoltării activității sportive în România și asigură administrarea bunurilor proprietate publică și/sau privată a statului încredințate pentru desfășurarea activității aferente domeniilor de tineret și sport în temeiul art. 18 lit. a) din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000 și art. 2 lit. a) și c) din Hotărârea Guvernului nr. 11/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Tineretului și Sportului.

8. Solicitățile adresate prin intermediul prezentei scrisori

Luând în considerare toate aspectele prezentate mai sus, vă solicit, Domnule Prim-Ministru, ca Guvernul României – împreună cu MTS și MFP – să dispună următoarele:

- a) Să se ia toate măsurile pentru lipsirea de efecte a Protocolului din anul 1991 (spre exemplu, prin denunțarea acestuia), având în vedere că:
 - Protocolul a fost încheiat cu încălcarea legii, întrucât nu exista aprobare din partea Guvernului României;
 - Oricum, BNR nu și-a respectat obligațiile asumate prin Protocol.
- b) Să emiteți actele necesare (precum o Hotărâre de Guvern) prin care să se dispună repunerea Statului Român în posesia Arenelor de Tenis, având în vedere că BNR le deține în prezent fără drept, iar acestea se află în continuare în patrimoniul Statului Român;
- c) Ulterior, să dispuneți administrarea Arenelor de Tenis conform scopului pentru care au fost construite de către Statul Român, prin reincluderea acestora în circuitul sportiv național și internațional.

Cu considerație,

Senator Daniel Cătălin Zamfir, președintele Comisiei economice, industriei și servicii